

ЛІТЕРАТУРА

1. Сінек С. Почни з Чому. Як великі дії надихають до дії кожного. К.: Основи, 2015. 256 с.
2. May R. The Cry for Myth. NY: Delta Book Published, 1991. 320 p.
3. Берд М. SPQR. Історія Давнього Риму. К.: Bookcheff, 2019. 288 с.
4. Plut. Rom. I-II
5. Malinowski B. Magic, Science and Religion and Other Essays. URL: https://monoskop.org/images/4/41/Malinowski_Bronislaw_Magic_Science_and_Religion_and_Other_Essays_1948.pdf
6. Tonner J. Infamy: The Crimes of Ancient Rome. London: Profile Books Limited, 2019. 314 p.
7. Liv. I, 7, 1
8. Liv. I, 6, 3
9. Dion. hal. I, LXXXV, 4
10. Dion. hal. I, LXXXV, 2
11. Liv. I, 8, 5
12. Plut. Rom. IX
13. Cic. r. p. II, II.4; II, III.5
14. Everitt A. The Rise of Rome The Making of the World's Greatest Empire. London: Head of Zeus, 2013. 512 p.
15. Dion. hal. I, LXXXIX, 1
16. Verg. En. I, 278-283.
17. Liv. I, 16, 6
18. Plut. Rom. XXIX

Ірина ФЕДОРІВ

*Кандидат історичних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
feiol@tnpu.edu.ua*

КУЛЬТУРНО-ГУМАНІТАРНИЙ АСПЕКТ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ ТА РЕСПУБЛІКИ КОРЕЯ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Серед низки країн, що пережили непрості процеси відродження своїх націй після тривалих бойових дій – вирізняється Республіка Корея, котра пройшла складний період відновлення після Другої світової війни та Корейської війни 1950–1953 рр., і в результаті здобула високий рівень економічного зростання (в історіографії цей процес називають «диво на річці Хан»). Після завершення повномасштабних військових дій в Україні, що тривають, нам теж доведеться відбудувувати свої міста і села, і що найголовніше – отримати нову Україну – європейську, сучасну, модернізовану. Тому налагоджувати різносторонні міждержавні зв'язки з країнами, котрі мають у цьому зв'язку позитивних досвід – вкрай важливо.

Серед такої співпраці не останню роль відіграє і культурно-гуманітарна взаємодія між Україною та Республікою Корея на сучасному етапі.

Під час відновлення південнокорейської держави – уряд провів дві фундаментально важливі реформи, які врешті-решт зробили «корейське економічне диво» реальним. Перша із них – земельна, що запустила економічні та соціальні трансформації в країні. Вона посприяла формуванню міцної верстви селян-фермерів, котрі отримали землю. Натомість янґбани (аристократи-землевласники), котрі до реформи володіли більшістю земель частково зменшили свої земельні володіння. Політика держави спрямовувалась на те, щоб янґбани почали інвестувати вільні кошти в розвиток бізнесу і освіти – приватні школи та університети [1, с. 121]. Відтак, земельна реформа опосередковано стала потужним чинником розвитку середньої та вищої системи освіти для молодого (часто неосвіченого до того) покоління корейських підприємців. Кардинальні зміни в системі освіти стали другою ключовою реформою Південної Кореї, що визначила характер її модернізації після 1961 р. [1, с. 122]. Уряд переважно опікувався базовим рівнем освіти, а університети, як правило, ставали приватними. У них вкладали кошти свідомі підприємці, що розуміли: розвиток людського інтелектуального капіталу – найкращі інвестиції майбутнього. Згодом, добре освічена молодь стала основою економічного стрибка, який відбувся в Південній Кореї упродовж наступних десятиліть.

З часу встановлення двосторонніх дипломатичних відносин між Україною і Республікою Корея (1997 р.), обидві країни доклали значні зусилля для їх повноцінного співробітництва у різних сферах, в тому числі й у культурно-гуманітарних, освітньо-наукових зв'язках, молодіжно-мистецьких обмінах [2].

Договірно-правову базу взаємовідносин у культурно-гуманітарній та освітній сферах забезпечують наступні міжурядові угоди: Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея про співробітництво в галузі туризму (2001), Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Корея про культурне співробітництво (2004), Домовленість між Міністерством освіти України та Міністерством освіти Республіки Корея про співробітництво в галузі освіти, Меморандум про взаєморозуміння між Міністерством освіти і науки України та Міністерством освіти Республіки Корея про співробітництво в галузі освіти, а також понад 20 документів про співпрацю, укладених між університетами обох країн [3].

Якщо проаналізувати ключові події такої взаємодії за окреслений період, характер і кількість проведених заходів, можна стверджувати про позитивну динаміку і взаємний інтерес країн у посиленні такої співпраці.

Щодо гуманітарного аспекту взаємодії, а відтак і запозичення позитивного досвіду РК щодо модернізації освіти, то йому сприяють підписані угоди про співпрацю з низкою корейських університетів, зокрема, з Сеульським національним університетом, Університетом іноземних мов Ханкук, Технічним університетом Ханян, Корейським університетом, Національним університетом «Чунгнам» та ін. Завдяки діючим угодам відбуваються обміни студентами, виділяються стипендії на навчання у РК, де здобувачі мають змогу пізнавати корейську культуру безпосередньо в середовищі. Безумовним здобутком міждержавної співпраці у цій галузі було відкриття факультету українознавства в Університеті іноземних мов Ханкук, де корейські студенти мають змогу вивчати українську мову, історію, культуру, а також проходити стажування в КНУ ім. Шевченка, КНЛУ та ЛНУ ім. І. Франка [3].

За сприяння Посольства України в РК у жовтні 2016 р. відбувся візит Міністра освіти і науки України Лілії Гриневич до Сеулу, де вона взяла участь у міжнародному форумі «2016 Global ICT Leadership Forum». Візитом була передбачена низка важливих зустрічей, зокрема, з Віце-прем'єром міністром РК, Міністром освіти РК, керівником Парламентської асоціації дружби «Корея-Україна» Національної Асамблеї РК, заступником Міністра науки, ІКТ та планування майбутнього РК та ін. [4]. У виступі Л. Гриневич підкреслила важливість для України корейського досвіду в розробці стандартів вищої освіти, схвально відгукнувшись про їх навчальні плани з компетентнісно орієнтованим та творчим підходом до кожного учня та студента. Це, на думку міністерки, сприятиме інтеграції гуманітарних і природничих наук [4].

Під час відвідин України у березні 2017 р. заступника Міністра освіти РК – Бек Сонг-Гина було відкрито Корейський освітній центр в Києві та підписано нову редакцію Меморандуму про взаєморозуміння між МОН України та МО РК щодо співпраці в галузі освіти [3].

Стосовно культурно-мистецьких заходів, варто виділити наступні події. 6–8 листопада 20122 р. відбулося перше святкування Днів культури України в РК [3]. Слід згадати про регулярну участь українських музикантів у щорічних музичних конкурсах Seoul International Music Competition та участь корейських виконавців у Міжнародному конкурсі молодих піаністів пам'яті В. Горовиця [5].

У контексті культурної співпраці слід відзначити участь українських кінострічок на фестивалях РК. У 2016 р. відбувся перший показ фільмів О. Довженка, організований Cinematheque Seoul Art Cinema. Гостем показу став український кінокритик С. Тримбач, який провів декілька лекцій у вищих закладах РК [3]. У 2019 р. у рамках ХІХ Міжнародного фестивалю жіночого кіно в Сеулі Посольство України в РК та Довженко-Центр провели показ фільмів Кіри Муратової [6]. До 75-ої річниці депортації кримських татар та 5-ї річниці російської агресії було організовано покази фільмів «Чужа молитва» та «Кіборги» (спільно з Посольством України в РК та Korea Foundation) [7]. Подібна демонстрація вітчизняних кінострічок у РК дозволяє уявити собі «іншу Україну», відкинувши певні стереотипні нашірування та упередження, дозволяє глибше пізнати наш менталітет та актуальні теми.

За сприяння керівника парламентської групи дружби з Україною Чо Джон Шіка, була проведена тематична фотовиставка, присвячена Голодомору 1932–1933 рр. У рамках спільних українсько-корейських проєктів, у липні–серпні 2020 р. відбулася виставка художників обох держав «KREActive Perspectives», яка була спільним проєктом Odesa Photo Days Festival та Korea-Ukraine Contemporary Art Exhibition (KUCA) [8].

На конкурсі книжкових ілюстрацій Nami Concours 2019, що спрямований на пропагування культури читання серед дітей, українські митці отримали призові місця у двох номінаціях [9]. На Nami Concours 2021 книга «Куди і звідки» ілюстраторки Р. Романишин отримала нагороду Green Island [10].

На сьогоднішній день є багато форматів, які можна запропонувати українським митцям: міжнародні фестивалі, конкурси, бієнале, виставки, конференції та семінари, мистецькі резиденції від музеїв, дослідницькі програми для митців з-за кордону. Цей список може бути доповнений матеріалами, що містяться на офіційному сайті Міністерства культури, спорту і туризму РК, агенції Korea Foundation у розділі заходів культурної дипломатії, а також відповідних профільних установ, організацій, культурних центрів, залежно від сфери діяльності митців. Така варіативність форматів може стати чудовою нагодою для української сторони презентувати себе, а також зміцнити відносини на різних рівнях із Сеулом [11].

Щодо тематики, то перш за все необхідно робити акцент на тих історичних подіях, які викликають емпатію у корейців, а відтак – можуть сприяти зміцненню порозуміння між країнами. Так, однією зі спільних тем для обох держав може бути депортація народів СРСР, серед яких були й

етнічні корейці [12]. Ця тема вивчається у сучасних корейських школах. Ми бачимо, яка політика проводиться зараз щодо українців на окупованих росією територіях. Було б доречно висвітлювати, демонструвати та популяризувати подібні моменти з історії, оскільки проведення таких паралелей є цінним з гуманітарного та правового аспектів.

У цьому контексті слід зазначити бажаність встановлення співпраці у рамках південнокорейського проєкту «K-Contentbank». У РК діє близько 100 виробників контенту, серед яких є, як відомі у світі (як-от KBS), так і дрібні й маловідомі. З метою просування корейського теле- і кінопродукту в світі уряд, спільно з виробниками контенту, започаткували вище згаданий проєкт.

Прикладом більш успішного залучення корейського контенту на українській медіаринок є запуск південнокорейського телеканалу KBS World на платформах «Київстар.TV» та «Oll.tv». Канал транслює новини, здійснює власне виробництво документальних фільмів та програм про культуру й технології Південної Кореї, дитячих програм, фільмів, серіалів, розважальних шоу. Як зазначав Голова Державного агентства України з питань кіно у 2014–2019 рр. П. Ілленко, що подібні кроки сприятимуть відкриттю для українців корейської культури та посилюватимуть можливості двосторонньої співпраці у напрямі укладення угоди про кінопродукцію [13].

Отож, сучасні глобалізаційні процеси чітко демонструють необхідність стратегічного балансу між різними векторами зовнішньої політики та міждержавного співробітництва, серед яких азійський вектор – є одним із пріоритетних. Республіка Корея – географічно віддалена від нас держава, зі своїм унікальним шляхом становлення й розвитку, на основі азійського менталітету, але із помітними західними впливами. Як би контрверсійно це не звучало, але в перспективі Сеул може стати набагато ближчим для нас, ніж це уявляється сьогодні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Корсунський С. Як нації відновлюються: досвід Східної Азії. Х.: Віват, 2023. 192 с.
2. Україна-Республіка Корея: підсумки 20-річної співпраці та нові горизонти. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/news/957-ukrajina-respublika-koreja-pidsumki-20-richnoji-spivpraci-ta-novi-gorizonti>
3. Посольство України в Республіці Корея. Культурно-гуманітарне співробітництво між Україною та Республікою Корея. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/spivrobotnictvo/402-kulyturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrajinoju-ta-korejeju/kulturno-gumanitarne-spivrobotnictvo-mizh-ukrayinoju-ta-respublikoyu-koreya>

4. Лілія Гриневиц обговорила з Віце-прем'єр-міністром, Міністром освіти Кореї обмін досвідом та студентами для подальшої співпраці. URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2016-10-12-liliya-grinevich-obgovorila-z-vicze-prem%20%99er-ministrom,-ministrom-osviti-koreyi>
5. Міжнародний конкурс молодих піаністів пам'яті Володимира Горовиця. XI Конкурс. Старша група. 2017. URL: <https://www.horowitzv.org/ukr-home/winners/jungroup-2016-ukraine/senior2017ukr.html>
6. Довженко-Центр. «Короткі зустрічі» в Кореї. 2017. 13 червня. URL: <https://dovzhenkocentre.org/korotk-zustr-ch-v-kore>
7. В Університеті іноземних мов Ханкук відбувся показ фільму «Чужа молитва». Посольство України в Республіці Корея: веб-сайт. URL: <https://korea.mfa.gov.ua/news/73064-v-hufs-vidbuvsya-pokaz-filymu-chuzha-molitva>
8. Korea Foundation. Photography Exhibition «KREAtive Perspectives» Opened at KF Gallery and Online. URL: <https://www.kf.or.kr/kfEng/na/ntt/selectDgtdetailView.do?dgtlType=A&mi=2114&dgtlSn=11962&langTy=ENG>
9. NAMI CONCOURS 2019. Winners. Purple Island. URL: http://namiconcours.com/winners/2019/2019_purpleisland.php?flag=6
10. NAMI CONCOURS 2021. Winners. Green Island. URL: https://namiconcours.com/winners/2021/2021_greenisland.php?flag=
11. Korea Foundation. Programs & Apply. 2023 KF Global Arts (Film). URL: <https://apply.kf.or.kr/selectNoticeAndApplicationView.nkf?notiSeq=&anucNo=A1G0000859&pageIndex=1>
12. Chang, J. K. (2014). Tsarist continuities in Soviet nationalities policy: A case of Korean territorial autonomy in the Soviet Far East, 1923–1937. *Eurasia Studies societ of Great Britain & Europe Journal*. Vol. 3 (1). Pp. 1-36.
13. Апостолова Л. «Медіа Група Україна» запустила корейський канал на платформі Oll.tv. *Детектор медіа*. 2017. 8 лютого. URL: <https://detector.media/rinok/article/122956/2017-02-08-media-grupa-ukraina-zapustyla-koreyskyu-kanal-na-platformi-olltv/>

Володимир ОКАРИНСЬКИЙ

*Кандидат історичних наук, доцент,
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка,
Тернопіль, Україна
volodokar@gmail.com*

ПЕРЕДУМОВИ ЗАРОДЖЕННЯ І ПОЧАТКИ БОГЕМНОГО СТИЛЮ ЖИТТЯ В ПІДАВСТРІЙСЬКОМУ ТЕРНОПОЛІ ПЕРШОЇ ПОЛОВИНИ «ДОВГОГО» ХІХ СТОЛІТТЯ (ЦІННІСНИЙ ВИМІР)

Богема (фр. *bohème*), або богемність є безумовним феноменом модерної доби, корені якого криються в Середньовіччі, якщо не в